

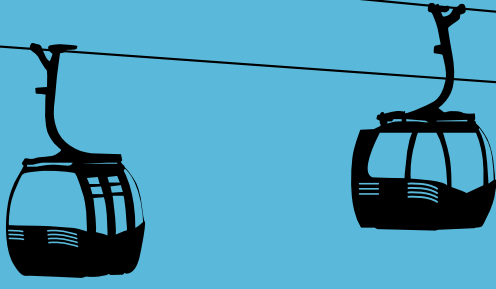
Zorlu Coğrafi Bölgelerin Ulaşım Aracı Teleferik

Bazı yerlerde yol inşa etmek çok zor hatta kimi zaman olanaksızdır. Böyle yerlerde ulaşım sorunu basit ama parlak bir buluş olan teleferik sayesinde çözülebilir. Teleferikleri yakından tanımaya hazır mısınız?

İki nokta arasına çizilen düz bir çizgi, onları birleştiren en kısa çizgidir. Bu nedenle iki yerleşim yeri arasına yol yapılırken bu yolun düz, dolayısıyla kısa olması tercih edilir. Ne var ki, engebeli ve dağlık bölgelerde düz bir yol yapmak zordur. Yapılabilirse bile tepeler ve engebeler nedeniyle yol kıvrımlı olur. Bu da yolun daha uzun olması anlamına gelir. Bazı durumlarda dağlık ve engebeli yerlere daha kısa bir yol seçeneği sunan teleferik yapılır. Teleferik, iki nokta arasındaki en kısa yoldan gittiği için yolculuk süresini kısaltır.

İlk teleferikler 1600'lü yıllarda yük taşımada kullanılmış. Günümüzde de engebeli bölgelerde bulunan fabrika ve maden gibi yerlerde ürünler ya da madenler bu şekilde taşınıyor. Teleferiklerin insan taşımada kullanılmasıysa 1920'lerden sonra gerçekleşmiş.

Bu fotoğrafta Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde bulunan teleferiği görüyorsunuz.

Basit bir teleferik, iki ayrı noktaya kurulmuş birer istasyon, bu istasyonların arasında havaya gerilmiş çelik halatlar ve bu halatlara asılı bir kabinden oluşur. Kabin, yük ya da yolcu taşımak üzere tasarlanmış olabilir.

İzmir Bergama'daki teleferik

Bergen - Norveç

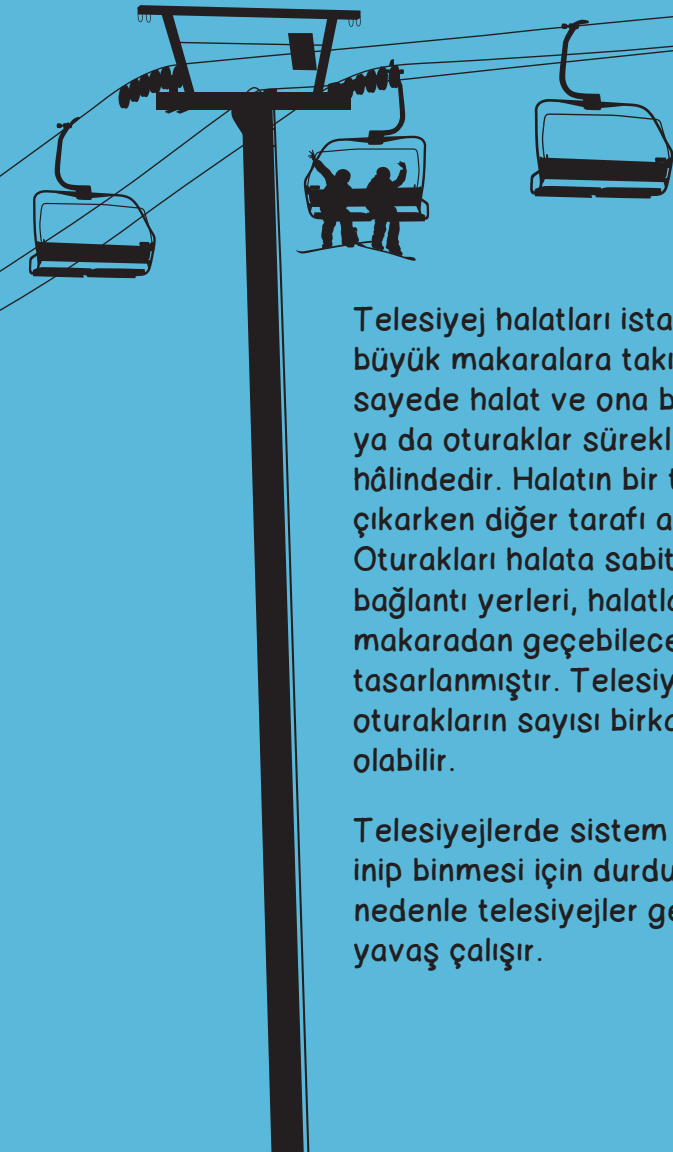
Teleferiklerin daha küçük bir çeşidi telesiyejdir. Bunlar genellikle kayak merkezlerinde kullanılır. Telesiyejlerin kabinleri ya da oturakları doğrudan halata bağlıdır ve halatla birlikte hareket eder. Telesiyejlerde tek halat bulunur. Bu halat bir çember oluşturacak şekilde kapalıdır. Tıpkı iki parmağa geçirilip gerilmiş bir paket lastiği gibi iki istasyon arasında gerili durur.

Burada kayakçıları taşıyan bir telesiyej görüyorsunuz.

Burada telesiyenin ulaştığı en yüksek yerdeki makara sistemini görüyorsunuz.

Telesiyenin halatları istasyonlarda büyük makaralara takılıdır. Bu sayede halat ve ona bağlı kabin ya da oturaklar sürekli hareket hâlinindedir. Halatın bir tarafı yukarı çıkarken diğer tarafı aşağı iner. Oturakları halata sabitleyen bağlantı yerleri, halatla birlikte makaradan geçebilecek şekilde tasarlanmıştır. Telesiyenlerdeki oturakların sayısı birkaç yüz olabilir.

Telesiyelerde sistem yolcuların inip binmesi için durdurulmaz. Bu nedenle telesiyeler genellikle yavaş çalışır.

İsviçre'de St. Moritz adlı kayak merkezindeki bir telesiyen

Ülkemizdeki teleferikler

Teleferik ülkemizde de engebeli ya da dağlık bölgelerde kullanılıyor. Özellikle Karadeniz Bölgesi'nde yük taşıma amacıyla kullanılan teleferikler çok yaygın. Öyle ki, bu bölgede yaklaşık 20 bin teleferik olduğu tahmin ediliyor. Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki teleferiklerin insan gücüyle çalışanları olduğu gibi motorla çalışanları da var. Fındık ve çay gibi ürünler toplandıktan sonra bu şekilde kolayca taşınabiliyor. Bu teleferiklere bölgede "varagel" deniyor.

Bursa'daki teleferikte sekizer kişilik 140 kabin bulunuyor. Kabinler özel bir sistem sayesinde iniş istasyonunda yavaşlatılıyor. Böylece yolcular güvenli bir şekilde inebiliyor.

İzmir Balçova'daki teleferik

Ülkemizde toplu taşımada kullanılan birkaç teleferik bulunuyor. Bunların en eskisi Bursa'da. 1963'te kurulan bu teleferik toplam 4766 metre uzunlukta ve birbirinin devamı olan iki ayrı hattan oluşuyor. Her hatta otuzar kişilik iki kabin çalışıyor. Bu teleferikle deniz seviyesinden 374 metre yükseklikte Bursa'nın Teleferik semtinde başlayan yolculuk yaklaşık yirmi dakika sonra Uludağ'da 1634 metre yükseklikte sona eriyor. Bu mesafeyi otomobille çıkmaksa çok daha uzun sürüyor.

Antalya'da Tahtalı Dağı'nda bulunan teleferik

Antalya'daki Olympos Teleferik, yolcularını 726 metreden Tahtalı Dağı'na, 2365 metre yüksekliğe taşıyor. Bu teleferik dünyanın ikinci, Avrupa'nınsa en uzun teleferik hattı. Hat uzunluğu 4350 metre olan Olympos Teleferik'te kabinler seksen kişilik. Bu hatta yolculuk yaklaşık on dakika sürüyor.

Ordu'da bulunan teleferik

Ülkemizdeki teleferikler yukarıda sözünü ettiklerimizle sınırlı değil. Başka illerimizde de büyüklü küçüklü teleferikler bulunuyor. Bunun yanı sıra çeşitli kayak merkezlerimizde telesiyajlar ve kayakçıları çeken teleskiler de var.

Alp Akoğlu
Fotoğraflar: Getty TÜRKİYE, Dijitalimaj / Alamy, iStock, AA